

MISTET KONA – GÅR TIL SAK

● Enkemann: Hun døde som følge av slurv

Av MORTEN HOPPERSTAD

En enkemann fra Oslo mener kona fikk påvist lungekreft ti måneder for sent og derfor var sjanseløst mot den dødelige sykdommen – på grunn av svikt hos radiologen som undersøkte henne.

Nå har enkemannen saksøkt den aktuelle radiologen og arbeidsplassen hans i hovedstaden, Unilabs Norge AS.

– Svikten førte til en vesentlig reduksjon i hennes muligheter til å overleve kreftsykdommen, sier enkemannens advokat, Christian Lundin, Advokatfirmaet Ness Lundin DA, til VG.

15. november 2013: I lengre tid hadde kona i 60-årene vært plaget av hoste, og oppsøkte fastlegen sin for hjelp. Fastlegen henviserte henne til en av Unilabs klinikker for å ta rentgen av lungene.

16. januar 2014: En radiolog ved Unilabs tok røntgenbilder av lungene til kvinnen. Ifølge VGs opplysninger fant radiologen anledning til fortetning i en av lungene, og vedkommende anbefalte derfor kontroll på et senere tidspunkt.

3. februar 2014: Fastlegen til kvinnen henviserte til kontroll hos den samme radiologen. I henvisningen understreket fastlegen at pasientens time gjaldt kontroll etter røntgenundersøkelsen fra måneden i forveien og beskrivelsene som ble notert den gangen.

13. mars 2014: Kvinnen tok nye røntgenbilder hos radiologen. I notatet fra undersøkelsen ble det blant annet skrevet at det ikke var tatt bilder av pasienten tidligere, til tross for at hun hadde vært hos ham et par måneder i forveien, får VG opplyst.

Radiologen innser feil

– Kontrollbildene som ble tatt denne dagen ble ikke sammenlignet med bildene fra den første røntgenundersøkelsen, og på grunn av radiologens vurdering, så ble det heller ikke gjort noen ytterligere undersøkelser av henne, sier Lundin.

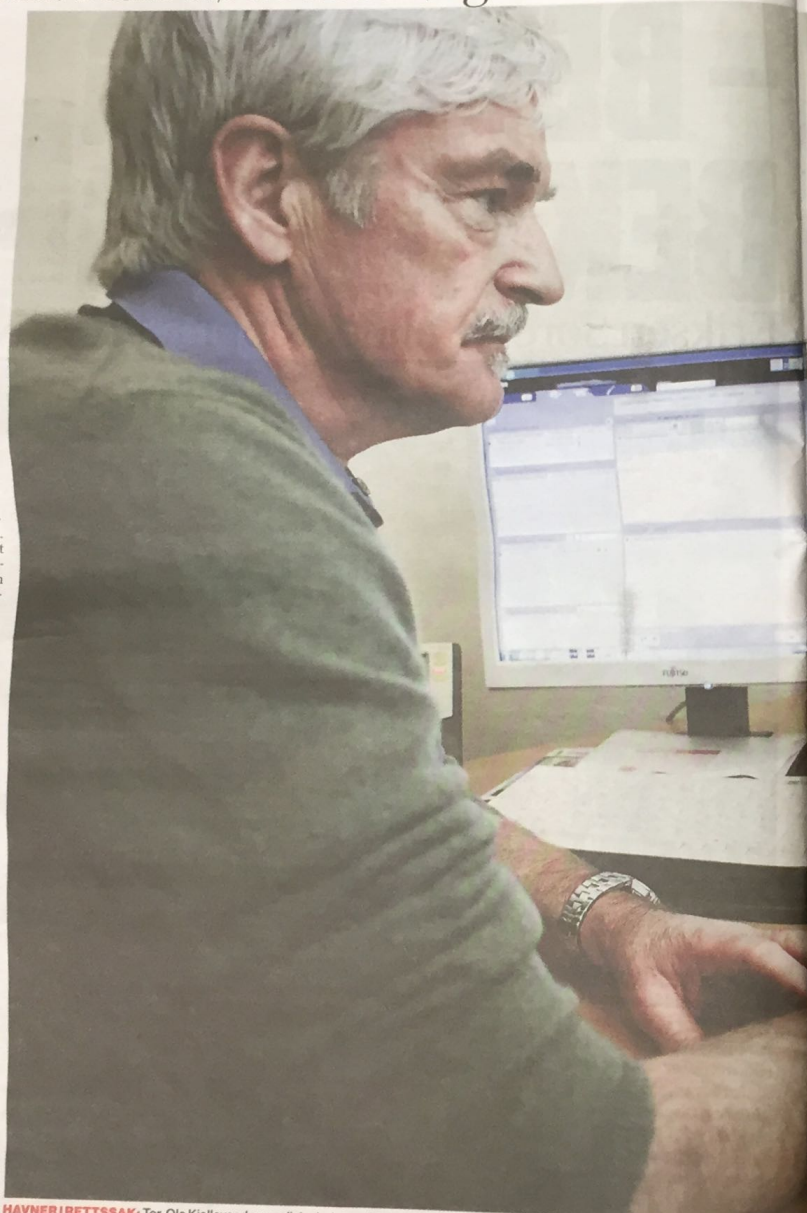
«Jeg innser at jeg burde nok anbefalt en CT-undersøkelse for å avklare dette nærmere», har radiologen erkjent på et senere tidspunkt.

Januar 2015: Kvinnen ble henvisert til CT-undersøkelse av fastlegen på grunn av vedvarende hoste. Resultatet var nedslående: Hun hadde lungekreft.

– Hvis klinikkens rutiner hadde pålagt radiologen å be om de opprinnelige bildene, så ville han ha anbefalt en CT-undersøkelse som hadde avslørt lungekreften. Min klient mener derfor at det er en klar årsaks-sammenheng mellom Unilabs grove uaktsomhet og den skade pasienten ble påført, sier Lundin.

September 2015: Den kvinnelige pasienten følte at diagnosen burde ha blitt kjent da hun var hos radiologen ved Unilabs, og ikke ti måneder senere. Hun meldte derfor saken til Norsk pasientskadeerstatning (NPE), som fikk en lege og spesialist i radiologi til å skrive en sakkyndig vurdering.

Spesialisten slo fast at fortetningen i lun-

HAVNER I RETTSSAK: Tor-Ole Kjellvand er medisinsk sjef ved Unilabs Norge AS. Han mener saken handler om en menneskelig svikt, og ikke

● Fylkesmannen: Unilab brøt loven

Lungekreft

● Symptomene på lungekreft varierer fra person til person og er avhengig av hvor svulsten sitter og svulstens størrelse.

● De mest vanlige symptomene er:

● Hoste

● Korthypstethet

● Blod i spytt

● Gjentakende luftveisinfeksjoner

● Smarter i brystet

● Smarter mellom skulderblader

● Kilde: Kreftforeningen

gen var godt synlig på røntgenbildene som var tatt under kontrollen i mars og at radiologens vurdering ikke var i tråd med «alminnelig god medisinsk praksis» og at radiologen burde ha sammenlignet med de gamle bildene.

Ifølge en spesialist i lungesykdommer hos NPE burde kvinnen ha fått tilbud om behandling i mars 2014. I tillegg ble det konkludert med at hennes statistiske muligheter for fem års overlevelse ble vurdert redusert fra 60% til 14%, på grunn av behandlingssvikten.

Kvinnen døde 15. september 2015, ni måneder etter at hun fikk diagnosen lungekreft.

– Dødsfallet kunne vært unngått hvis Unilabs hadde hatt skikkelige rutiner og radiologen hadde sjekket de gamle bildene. Det er uforståelig at radiologen ikke har fokus på å sjekke de gamle bildene når den nye kontrollen nettopp er for å se om det har vært noen utvikling i forhold til tidligere bildene, sier enkemannen til VG.

Tilsynssak

Tilbake satt enkemannen nedbrutt – og sint og frustrert over undersøkelsene som ble gjort av radiologen ved Unilabs i Oslo.

Enkemannen var tydelig på at kreftsykdommen til kona burde ha blitt oppdaget om våren 2014 – ikke i januar 2015.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus ble derfor varslet om saken, og de opprettet en tilsynssak mot radiologen og klinikken.

Radiologen redegjorde for sine vurderinger av pasienten i tilsvaret sitt til Fylkesmannen. I tillegg påpekte vedkommende at radiologer ved Unilabs ikke alltid fikk tilgang til eldre bilder på grunn av en feil i programmet som Unilabs bruker til å tolke røntgenbilder.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus ønsket også svar fra medisinsk sjef, Tor-Ole Kjellvand, i Unilabs.

Den medisinske sjefen mente at det kun forelå menneskelig svikt i den aktuelle saken som var under tilsyn, og ikke manglende rutiner ved klinikken, ifølge tilsvaret hans.

Kjellvand bekreftet også at klinikken hadde utfordringer med sitt bilde- og

svakheter ved rutinene ved deres klinikk. Foto: AFTENPOSTEN

BISTÅR: Advokat Christian Lundin har stevnet radiologen og klinikken Unilabs Norge AS for retten på vegne av enkemannen. Foto: ROBERT S. EIK

← lagringssystem. En til to ganger om dagen var ikke tidligere bilder tilgjengelig for radiologene for sammenligning av nye bilder av pasientene, står det i tilsvaret.

Den medisinske sjefen erkjente også at klinikken ikke hadde noen rutiner for hvordan radiologene skulle forholde seg til problemet. Han påpekte imidlertid at radiologene kunne kontakte leverandøren av systemet slik at de gamle bildene ble tilgjengelig for dem, men at det var uvanlig.

«Dette tar tid. I mellomtiden blir undersøkelsen liggende ubeskrevet, noe som er uheldig for pasienten.», skrev Kjelleland i svaret til Fylkesmannen.

– Brøt loven

Mai 2016: Fylkesmannen i Oslo og Akershus avsluttet tilsynssaken og konkluderte med at Unilabs hadde brutt forsvarlighetskravet i spesialhelsetjenesteloven.

Fylkesmannen påpekte at sammenligning med tidligere bilder ofte er «helt vesentlig», fordi risikoen for små forandringer hos pasienten kan bli oversett over tid. Konklusjonen påpekte også at ledelsen i Unilabs var klar over problemet med bilde- og lagringssystemet.

«Selv om det i enkelte tilfeller tar noe mer tid å finne de gamle bildene, kan ikke dette kravet til faglig god praksis fravikes... (...) Unilabs har ikke et system som sikrer at de radiologiske undersøkelsene blir vurdert og beskrevet i henhold til forsvarlig praksis.», står det i konklusjonen til Fylkesmannen.

– Da er det svært provoserende når den medisinske sjefen ved Unilabs hevder at dette er en menneskelig svikt, sier enkemannen til VG.

Han synes det er oppsiktsvekkende at ansatte ved Unilabs ikke har reagert tidligere.

– Når de ble klar over at de ikke fikk tilgang til gamle bilder burde det vært slått alarm umiddelbart, sier enkemannen.

I tilsynssaken fikk også radiologen kritikk, blant annet for ikke å ha sammenlignet bildene og for å ha feiltolket bildene etter kontroll-

undersøkelsen, siden fastlegen var tydelig i forkant om en mulig lungebetennelse.

Fylkesmannen konkluderte med at radiologens vurdering av røntgenbildene ikke var forsvarlig, og at vedkommende dermed hadde brutt forsvarlighetsprinsippet i helsepersonelloven.

Møtes i retten

Våren 2016 fremmet enkemannen et krav om oppreisning direkte mot radiologen og Unilabs, men begge har avvist ansvaret og heller oppfordret ham til å gå rettens vei.

Klinikkens forsikringsselskap, Tryg Forsikring, har også avvist kravet fra enkemannen. Selskapet viste til en tilleggssuttalelse fra radiologispesialisten hos NPE som vurderte radiologens vurdering ikke var grov uaktsom.

Enkemannens advokat, Christian Lundin, mener klienten har krav på totalt en halv million kroner i oppreisning fra radiologen, Unilabs og Tryg Forsikring.

I løpet av våren møtes partene i Oslo tingrett.

Medisinsk sjef Tor-Ole Kjelleland ved Unilabs sier til VG at han er innforstått med radiologens feil, men

han ønsker ikke å kommentere saken ytterligere utover at han er uenig i søksmålet som er tatt ut mot Unilabs og den aktuelle radiologen.

Frustrert enkemann

– Det er en svært stor tilleggssbelastning at de tvinger meg inn i en rettssak, og ikke er villig til å diskutere en løsning for å bli ferdige med saken. Jeg har mistet min kone som følge av slurv fra deres side, og da burde de være rausere nok til å strekke ut en hånd i stedet for å presse meg til å gå til retten med min sak, sier enkemannen, og understreker at pengene ikke er det viktigste.

– Men det er viktigere for meg at Unilabs og radiologen tar sitt ansvar, og at det innføres rutiner for å unngå at en lignende tragedie skjer igjen. Det er dessverre stor sannsynlighet for at svikten i rutineene ved Unilabs har ført til en alt for sen diagnostisering også i andre tilfeller.

PSSST!

3080 personer fikk lungekreft i Norge i 2016. Dette er det høyeste antallet tilfeller Kreftregisteret noen gang har registrert.